بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިންމުން

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2017/HC-A/142
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ / ދިލިމާގެ، ސ.ހިތަދޫ
- **އިސްތިއުނާފަށް ޖަވާބުދޭ ފަރާތް:** އަޙްމަދު މުޙައްމަދު / ސ. ފޭދޫ، ސ.ލާމާ

- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** ބިމާއި އިމާރާތް ކުއްޔަށްދިނުމާއި ގުޅޭ މައްސަލަ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫނާ
ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު
ފަނޑިޔާރު ޙަސަން ޝަފީޢު

ނިންމި ތާރީޚު:

10 ޝަޢުބާން 1442	
23 މާރިޗު 2021	

ޝަރީޢަތުގައި ޤަޟިއްޔާ ނިންމާލެވުނު ތާރީޚު: 01 ޖުމާދަލްއޫލާ 1438 / 28 ޖަނަވަރީ 2017

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- ނަންބަރު: 1187/Cv-C/2016
- ނިންމި ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު
- ބާވަތް: ބިމާއި އިމާރާތް ކުއްޔަށްދިނުމާއި ގުޅޭ މައްސަލަ
- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 30 ޖޫން 2016
- ނިމުނު ތާރީޚު: 28 ޑިސެމްބަރު 2016

- ވަކީލުންގެ ފީއާއި ވަކީލުގެ ނުކުތާ: މިމައްސަލައިން ވަކީލުންގެ އަދި ސަލީމު އާއި ވަކީލުންގެ ބަދަލު ދިނުމަށް ޢާއިދުކުރެވޭނެއެވެ.

ތަޢާރަފު:

1. މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 1187/Cv-C/2016 ގެ ޤަޟިއްޔާއިން ނިންމާފައިވާ، ޙުކުމަކީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނެ ސ.ހިތަދޫ / ހިރިމާގެ، މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲގެ ފަރާތުން އެޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މިޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަކީ ސ. ފެހަރި / އަޙްމަދު މުޙައްމަދު އެވެ.

ކަންހިނގާދިޔަ ގޮތް:

2. ސ.ފެހަރި، އަޙްމަދު މުޙައްމަދު އާއި ސ.ހިތަދޫ / ހިރިމާގެ، މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ އާއި ދެމެދު، "އިމާރާތުކުރުމާއި، އިމާރާތް ކުއްޔަށް ހިފުމުގެ އެގްރީމެންޓް"[1] އެއްގައި 24 މެއި 2012 ގައި ސޮއިކޮށް ސިވިލް ކޯޓުގައި ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައެވެ.

3. މިއެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އަޙްމަދު މުޙައްމަދުގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ "ސ.ފެހަރި" ކިޔާގޭގައި، މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ ގެ ފަރާތުން 08 (އަށެއް) ބުރި/(07 ހަތެއް)ގެ އިމާރާތެއް ކުރުމަށް އެއްބަސްވެފައިވެއެވެ.

4. މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ އާ އެއްބަސްވުމާއި ޚިލާފުވެފައިވާކަމަށް ބުނެ، އެއްބަސްވުން ބާޠިލްކޮށް، ސ.ފެހަރި އެގޭ ބިމާއި، އެ ބިމުގައިވާ އިމާރާތް އަޙްމަދު މުޙައްމަދުއާއި ޙަވާލުކުރުމަށް މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ އަށް އަންގަން އެދި މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ ގެ މައްޗަށް ދަޢުވާކޮށް އަޙްމަދު މުޙައްމަދުގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓުގައި

---

[1] ސިވިލް ކޯޓުގައި ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައިވާ ނަންބަރު Cv-C/C-285/2012 އެގްރީމެންޓް

ދަޢުވާކޮށްފައިވެއެވެ. އެއީ އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1187/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާއެވެ.

5. މިމައްސަލައިގައި ސިވިލް ކޯޓުގައި އަހުމަދު މުޙައްމަދުގެ ފަރާތުން ދަޢުވާލިޔުމުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކަކީ؛

5.1 ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ލިޔެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ 05 ވަނަ މާއްދާއާއި[2] 14 ވަނަ މާއްދާގެ[3] ދަށުން ކުއްޔަށް ހިފުމުގެ މުއްދަތު ގުނަން ފަށާ ތާރީޚުން[4] (06 ޖޫން 2012) ފެށިގެން 18 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި (06 ޑިސެންބަރު 2013) 7 ބުރީގެ އިމާރާތުގެ 6 ވަނަ ފަންގިފިލާ އާއި 07 ވަނަ ފަންގިފިލާއި ބިނާކޮށް އަހުމަދު ~~ޢަބްދުﷲ~~ މުޙައްމަދު ހަވާލުކުރަންޖެހޭކަމަށެވެ. ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ހުކުމްކުރެއްވި އެއްގޮތަށް ފަހަރަކަށްވެސް 3 އަހަރުތެރޭގައިވާކަމަށެވެ.

5.2 އެއްބަސްވުމުގެ 09 ވަނަ މާއްދާގެ[5] ދަށުން އިމާރާތްބިނާކޮށްނިންމުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތު ޢަބްދުﷲ އިމާރާތުކުރުމުގެ ގަރާރުގެ ފުރުޞަތު ހުރި އުޒުރުތަކަކާ ނުބަލާނެކަމަށެވެ.

5.3 އެއްބަސްވުމުގެ 05 ވަނަ މާއްދާއާއި[6] 12 ވަނަ މާއްދާގެ[7] ދަށުން އިމާރާތް ހަވާލުކުރުމަށް ލަސްވާ ކޮންމެ ދުވަހަކަށް -/8000ރ (އަށްހާސް) ރުފިޔާ އަދި ފަހު ހަވާލުކުރުމުގެ މަހަކު -/5000ރ (ފަސްހާސް) ރުފިޔާ ދިނުމަށް މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ އެއްބަސްވެފައިވާތީވެސް އެފައިސާ ގޮވައިގެން ނިންމަވައިދެއްވުމެވެ.

---

[2] "[illegible] 18 [illegible] 18 [illegible] (02 [illegible] -/5000ރ (ފަސްހާސް ރުފިޔާ) [illegible]"

[3] "[illegible] 2 [illegible] 18 [illegible]"

[4] [illegible] 02 ވަނަ މާއްދާ

[5] "[illegible]"

[6] "[illegible] (02 [illegible] -/5000ރ (ފަސްހާސް ރުފިޔާ) [illegible]"

[7] "[illegible] -/8000 [illegible]"

5.4. އެއްބަސްވުމުގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ[8] ދަށުން ކަރަންޓް ބިލް ދެއްކުމަކީ މުޙައްމަދު އަބްދުﷲގެ ޒިންމާއެއް ކަމުގައިވީނަމަވެސް ކަރަންޓް ބިލް ނުދައްކައި ޖުމުލަ -/25,912.63ރ (ފަންސަވީސް ހާސް ނުވަ ސަތޭކަ ބާރަ ރުފިޔާ ފަސްދޮޅަސް ތިން ލާރި) ގެ ދަރަނިވެފައެވެ.

5.5. އެއްބަސްވުމާ މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ ޚިލާފުވެފައިވާ ސަބަބު ސާފުކޮށްދިނުމަށް 30 ޖޫން 2015 ގައި އަޙްމަދު މުޙައްމަދުގެ ފަރާތުން މުޙައްމަދު އަބްދުﷲއަށް ސިޓީއެއް ފޮނުވުނުކަމާއި [illegible] އެފަރާތުން ސިޓީއަށް ޖަވާބު ދީފައިނުވާކަމަށެވެ.

5.6. މިއެންމެހައި [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފުވުމުންނާއި ކޮންޓްރެކްޓާ ބެހޭ ޤާނޫނުގެ 20 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފުވެފައިވާތީ އެއްބަސްވުން ފަސްޚުކޮށް [illegible] [illegible] ހަވާލުކުރުމަށް [illegible].

6. މިދަޢުވާގެ ޝަރީޢަތުގައި މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ ގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކަކީ؛

6.1. ދަޢުވާއަށް އިންކާރުކޮށް އަޙްމަދު މުޙައްމަދުގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible].

6.2. ދަޢުވާގެ [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުން [illegible] މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ އަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

---

[8] [illegible]

6.3 އެއްބަސްވުމުގެ 36 ވަނަ މާއްދާ[9]ގައި އެއްބަސްވުމާ ގުޅިގެން ޚުސޫމަތެއް އުފެދިއްޖެނަމަ ވާހަކަދައްކައިގެން ހައްލުކުރުމަށް [illegible] [illegible] ދަޢުވާ ފޯމުގައި [illegible] ސިޓީ އެފަރާތަށް ދީފައިވާކަމަށެވެ.

6.4 އަޙްމަދު މުޙައްމަދުގެ ފަރާތުން އެއްބަސްވުމުގެ 37،36،28 ވަނަ މާއްދާއާ ކަނޑައެޅިގެން ޚިލާފުވެފައިވާކަމަށެވެ.

6.5 ދަޢުވާ ފޯމާއެކު ހުށަހެޅިފައިވާ އެނެކްސް 2 ގައިވާ އެސެސްމަންޓް ރިޕޯޓް ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ހޯދާފައިވާ ހެއްކެއްކަމަށެވެ.

6.6 [illegible] [illegible] 2015 ގައި [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

6.7 އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ކުރީގެ ގޮތުގައި ދައްކަންޖެހޭ 8000 ރުފިޔާ އަޙްމަދު މުޙައްމަދުގެ އެދުމަށް -/17,000ރ. (ސަތާރަ ހާސް) ރުފިޔާއަށް ބޮޑުކޮށް ކޮންމެ މީލާދީ މަހެއްގެ 10 ކުރިން ބޭންކް އެކައުންޓް [illegible] [illegible] ޑޮކިއުމަންޓް 1 އިން [illegible] އަދި މިފައިސާ [illegible] ސާބިތުކުރުމަށް ހެއްކެއްގެ ގޮތުގައި އަޙްމަދު މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު ހުށަހަޅާކަމަށެވެ.

6.8 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3 ވަނަ [illegible] [illegible] 6 ވަނަ [illegible] [illegible] 7 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible].

---

[9] " [illegible] "

ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުން:

7. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1187/Cv-C/2016 ގެ ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ،

" ދަންވަރު އިސްތިއުނާފުވެރިޔާ ކަންކަން އެހެން ހުށަހެޅުން، ސ.ފޭދޫ / ފާލު އަޙްމަދު މުޙައްމަދު (ދރކ ނަންބަރު A036446) އާއި ސ.ހިތަދޫ / ޖީލީފާގެ، މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ (ދރކ ނަންބަރުA02615S) އާއި ދެމެދު 24 މެއި 2012 ގައި ސިވިލް ކޯޓުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ނަންބަރު Cv-C/C-2S5/2012 "އިމާރާތްކުރުމާއި، އިމާރާތް ކުއްޔަށް ހިފުމުގެ އެގްރީމެންޓް" ގެ ދަށުން، އަޙްމަދު މުޙައްމަދުގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ސ.ފޭދޫ އުތުރާ700 އަކަފޫޓުގެ ބަންގަޅަ ގޯތިގައި މުޙައްމަދު އަބްދުﷲގެ ފަރާތުން 0S (އަށެއް) ބުރި (07 ފްލޯރ) ގެ އިމާރާތެއް ކުރުމަށް އެއްބަސްވެ އެ އެއްބަސްވުމާ މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ ޚިލާފު ވެފައިވާކަން ސާބިތުވާތީ ޝަރީޢަތްކުރުމުން ކަނޑައަޅައި،

ސ.ފޭދޫ / ފާލު، އަޙްމަދު މުޙައްމަދު އާއި ސ.ހިތަދޫ / ޖީލީފާގެ، މުޙައްމަދު އަބްދުﷲއާއި ދެމެދު 24 މެއި 2012 ގައި ވެފައިވާ ނަންބަރު Cv-C/C-2S5/2012 "އިމާރާތްކުރުމާއި، އިމާރާތް ކުއްޔަށްހިފުމުގެއެގްރީމެންޓް" ބާޠިލްކަން، މިއެގްރީމެންޓުގެ އިން ދަފުތަރުން ދީ ބަދަލުން ކުރިޔަށް ކުރުމުގެ ގޮތުން ސ.ފޭދޫ އުތުރާ ގޯތިގައި ދައުވާ ސ.ހިތަދޫ / ޖީލީފާގެ، މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ ކޮށްފައިވާ އިމާރާތުގެ އަގުގެ ގޮތުގައިޖެހޭ 2,765,917/62 (ދުއިމިލިއަން ހަތްލައްކަ ފަސްދޮޅަސްފަސް ހާސް ނުވަސަތޭކަ ސަތާރަ ރުފިޔާ ފަސްދޮޅަސްދެލާރި) މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ އަށް ދައްކައިދިނުމުގެ ގޮތުން ދިޔައިސް މިއަދުން (2S ޑިސެމްބަރު 2016 އިން) ފެށިގެން 09 (ނުވައެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި، ކޯޓުގެ ވަރަކަށްވުރެ އެދައްކަންޖެހޭ ފައިސާގެ މިންވަރު ސިވިލް ކޯޓަށް ދައްކައި މި ދަރަނި ދައްކާނުކުރުމުން ދައްކަވާނީ ސ.ފޭދޫ / ފާލު، އަޙްމަދު މުޙައްމަދުއަށް އަންގައި ޙުކުމް ކުރެވިފައެވެ.

މިހެންނެވެ.

8. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުން ބިނާކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި އަސާސްތަކުގެ މައްޗަށެވެ.

8.1. ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ލިޔުމުން ވަޒީފާ އެއްބަސްވުމެއް އޮތްކަން؛

8.2. މިއެއްބަސްވުމުގެ 02 ވަނަ މާއްދާގައި ކޮންޓްރެކްޓުގެ މުއްދަތު ފެށޭނީ 06 ޖޫން 2012ގައި ކަމާއި މުއްދަތު ހަމަވާނީ 05 ޖޫން 2047 ގައިކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން؛

8.3. އެއްބަސްވުމުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގައި އިޖާރާގެ ކޮންޓްރެކްޓުގެ މުއްދަތު ފެށޭ ތާރީޚުން ފެށިގެން [illegible] 18 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި އިމާރާތްކޮށްނިމުމަށް [illegible] [illegible] ފަރާތުގެ [illegible] ކަމާއި އަދި 18 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (2 [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] -/5000ރ. ([illegible]) [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން؛

8.4. ކޮންޓްރެކްޓާ ބެހޭ ޤާނޫނުގެ 11 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި އެމާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާއި 2 ވަނަ ނަންބަރާއި އެމާއްދާގެ (ނ) އަދި އެޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ (ހ) އާއި 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ބެލުމުން ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވަޒީފާ އެއްބަސްވުމެއް ބާޠިލްކުރެވޭނެ ޙާލަތްތައް ބަޔާންކޮށްދީފައިވާކަން؛

8.5. މިގޮތުން މިމައްސަލައިގައި [illegible] އެއްބަސްވުން ބާތިލްކުރުމުގައި އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފުވެ ކުރިކަމަށް ބުނާ އަމަލަކީ އެއްބަސްވުމުގެ ދެފަރާތުން ބައިވެރިޔާ [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ އެއްފަރާތުން އަނެއް ފަރާތަށް އަދާކުރަންޖެހޭ ޒިންމާއެއް އެއްބަސްވުމާޚިލާފުވާގޮތަށް އަދާނުކުރުން ނުވަތަ އެއްބަސްވުން [illegible] [illegible]، މިސާލަކަށް އެއްބަސްވުމުގައިވާގޮތަށް ކަނޑައަޅާފައި، އެއްބަސްވުމުގެ [illegible] އަދާނުކުރުމާއި [illegible]، [illegible] އެއްބަސްވުން [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] ދެފަރާތުގެ [illegible]

އެއްބަސްވުމުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ދެނެގަނެވިދާނެކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ 2015/HC-A/132 ޤަޟިއްޔާގައި ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާގެ (ހ) އިން އެނގޭކަން؛

8.6 ބުނެވިދިޔަ އުސޫލު މިމައްސަލައަށް ތަޠުބީޤުކުރާއިރު މިއެއްބަސްވުމުގެ މަޤްސަދަކީ އަޙްމަދު މުޙައްމަދުގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ ރ. [illegible] [illegible] ވިލާ ގޯތީގައި މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲގެ ހަރަދުގައި 08 ބުރީގެ އަދު ޢިމާރާތް 06 ޖޫން 2012 އިން ފެށިގެން 18 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކޮށް ނިންމައި، އަޙްމަދު މުޙައްމަދު އަށް ލިބެންޖެހޭ 2 ފްލޯރ އާއި ޓެރަސް އެފަރާތަށް ލިބި [illegible] އެފަރާތަށް ލިބެންޖެހޭ މަންފާ ހާސިލުކުރުމުގެ ފުރުސަތު [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ލިބެންޖެހޭ މަންފާއަކީ 35 އަހަރުގެ ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ އަށް ލިބި [illegible] އެފަރާތަށް ލިބެންޖެހޭ މަންފާ ހާސިލުކުރުމުގެ ފުރުސަތު [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިން، އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން 06 ޖޫން 2012 އިން ފެށިގެން 18 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ އަށް ޢިމާރާތް ނިމިފައިނުވާކަން އެފަރާތުގެ ބަޔާން [illegible] 30 ޖުލައި 2016 ގައި މިމައްސަލަ ސިވިލްކޯޓަށް ހުށަހެޅުނު އިރު 19 ޑިސެމްބަރު 2016ގެ ނިޔަލަށްވެސް ޢިމާރާތް ނިމިފައިނުވާކަން "[illegible] [illegible] ރިޕޯޓް" އިން އެނގެން އޮތުމުން މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲގެ ފަރާތުން [illegible] ޒިންމާއާ [illegible] އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރުމުގެ ހައްޤު [illegible] އެނގޭކަން؛

8.7 މިހާލަތުގައި އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ކުރަން ކަނޑައެޅިފައިވާ އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ބަދަލު (ކުއްޔަށް ހިފި ތަނުގައި ކުލި އަދި ޢިމާރާތުގެ [illegible] ފައިސާއާ [illegible] ކުއްޔަށް ހިފި ފަރާތުގެ ބޭނުމުގެ ދަށުގައި ހުރި ބައި ކުއްޔަށްދިނުމުން ލިބުން މަންފާއާއި ބަދަލު) [illegible] މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ އަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނުވާކަން؛

8.8. މިއުޞޫލުތަކުގެ 31 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތަށް އިންޞާފުވެރިކޮށްތޯ ބަލާ
ނަގައިނުދެވޭނެކަން؛

8.9. [illegible] އުޞޫލުތަކުގެ [illegible] ޝަރީޢަތުން [illegible] އުޞޫލުތަކުން [illegible]
[illegible]، އިންވޮއިސްތަކާއި [illegible]، [illegible]
[illegible] ޝަރީޢަތުގައި [illegible]
[illegible] އަދަދު 2,765,917/62ރ.
(ދުއިމިލިއަން ހަތް ސަތޭކަ ފަސްދޮޅަސް ފަސްހާސް ނުވަސަތޭކަ ~~ސަތާރަ~~ ސަތާރަ ރުފިޔާ ފަސްދޮޅަސް ދޭއް ލާރި)
ކަން ޝަރީޢަތުގައި [illegible] މުޙައްމަދު [illegible]
ޢަބްދުﷲއަށް [illegible]؛

8.10. އުޞޫލުތަކުގެ 05 ވަނަ މާއްދާގައިވާ [illegible] އުޞޫލުތަކާ [illegible]
[illegible] މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲގެ [illegible]؛

8.11. [illegible] 2015 ގައި [illegible]
[illegible] 2015 [illegible] އުޞޫލުތަކުގައިވާ [illegible]
[illegible]؛

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިވިލްކޯޓުން [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible]

9. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1187/Cv-C/2016 ގެ [illegible] / [illegible]
[illegible] ޢަބްދުﷲގެ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިވިލްކޯޓުގައި [illegible]
[illegible]
[illegible]؛

9.1 ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން [illegible] ހައްޤު [illegible] އެ އެއްބަސްވުމުގެ މާއްދާތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] ފުރިހަމަ ކޮށްގެން ކަމަށްވާއިރު، [illegible] ދަށުން [illegible] [illegible] އެކަންކަން [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހެޅި [illegible]؛

9.1.1 [illegible] މައްސަލާގައި [illegible] ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެވުނު އެއްބަސްވުމުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގައި މި އެއްބަސްވުމާއި [illegible].

9.1.2 ޖަވާބުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގައި އެއްބަސްވުމުގެ [illegible].

9.2 ދެފަރާތުގެ ދެމެދު ގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ 28 އަދި 31، 30، 29 ވަނަ މާއްދާގައި އެއްބަސްވުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހެޅި ދަޢުވާއެވެ.

މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ

9.2.1 ތަފްސީލުގައި ~~އަޙްމަދު މުޙައްމަދުގެ~~ ހިޔާލުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ދަށު ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ހުކުމަށް ދެކޮޅުހެދުމުގެ އިޖްތިހާދުތަކަށް ބެލިއިރު، ދިނުމަށް ކަމަށްބަލައި ދަށު ކޯޓުން އެނގެންނަމަވެސް ޖިނާޔަތުގައި އަމަލުކުރަންޖެހޭ ގޮތް އިޖުރާއާތުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް. މިމައްސަލައިގައި ދައުލަތުން ތުހުމަތު ސާބިތުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ހެކިތަކުގެ ތެރެއިން ބަޔާންތައް އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ އަސާސީ ހައްޤެއް ކަމަށް ވާތީ ދެކޮޅުހަދާ ފަރާތުގެ ދިފާޢުގެ ހައްޤު ދަށުކޯޓުގައި އަމަލުކުރެވިފައިވާ (އެބަ އެފަދަ ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައިވެސް) ގެ އިސްލާމީ ޤަވާޢިދުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ފެންނާތީ، މިމައްސަލައިގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ހެކިތަކާއި ބަޔާންތައް ދަށު ކޯޓުން ބަލައިގަނެފައިވާ ގޮތް ސާބިތުވާ ނުކުރެވޭ. އިޖުރާއާތުގެ 35 ވަނަ މާއްދާއާއި ޚިލާފު ނޫނެވެ. އަދި އިޖުރާއާތުގެ 31 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ގޮތުގެމަތިން ކަމަށް ބެލެވޭ ހެކި ޝަރީޢަތުގެ ކުރިމަތީގައި އިޖުރާއާތުގެ ޤަވާޢިދާއި އެއް ގޮތަށް ނުހުށަހަޅާތީ އެ ހުކުމް ބާތިލްކުރުމަށް ދަށު ކޯޓުން ކަނޑައެޅި ގޮތް ކަމަށް ބަލައިގަނެ ހުކުމުގެ ވަކި ބައި ކަމަށް ބަލާ ހުކުމް ބާތިލު ކުރާ ނިޔާގެ އަހަރު ޤާނޫނީ ގޮތުން އަޑުއެހުމަށް ފަހު ކުރެވޭ ހުކުމަކީ ޝަރީޢަތުގެ ނިޔާއެއް ކަމެވެ.

އަޙްމަދު މުޙައްމަދު

9.2.2 ~~މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ~~ ގެ ހިޔާލުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ، ދަށު ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ ނިޔާއާއި ~~ނިޔާގައި~~ ބެލިއިރު އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ޝަރީޢަތުގެ ހުކުމަށް ހަވާލާދީފައިވާ ޤާނޫނު ގެ 11 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 17 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި އެމާއްދާގެ (ހ) ގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާއި 2 ވަނަ ނަންބަރާއި އެމާއްދާގެ (ށ) އާއި އެޤާނޫނުގެ 21 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/HC-A/132 ޤަޟިއްޔާގެ

ދިފާޢުގައި އެ ފަރާތުން ނުކުތުމުގެ (ނ) ގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ފޯރަމް އެސްޓޭޓްމަންޓް ދިނުމުގެ ކުރިން ފޮނުވިފައިވާކަމަށް. މި ގޮތުގެ މަތިން އެއްބަސްވުމުގެ 31 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަށްފަހު އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރުމުގެ ކަންކަން އެ އޮޑިޓް ސަޓިފިކެޓް އަދި ފޯރަމް ހަމަވެގެން އެއްބަސްވުމުގެ މަތިން އެކަންކަމުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކުރެވޭނެ ކަމަށް ފެނޭ ކަމަށެވެ.

9.3 ދައުލަތުގެ ދަޢުވާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ހަމަޖެހިފައިވާ ޙިސާބު އަދި ކުރުވަން ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާގެ ދައްކަންޖެހޭ ޢަދަދު އަދާނުކުރެވި، ދައްކަންޖެހޭ ކަމަށް ދެވޭ ކުރެވިފައިވާކަން ފެނޭ ގޮތަށް ނިންމުން؛

9.3.1 ދިނުމުގެ ތަފްސީލުގެ ގޮތުގައި ~~އަޙްމަދު މުޙައްމަދުގެ~~ މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ދިމާއާގެ އަދާކުރުމަށް މަސައްކަތުގެ އެއްބަސްވުން ހަމަވުމާ އެކު އަދާކުރެވޭނެ، ސަބްކޮންޓްރެކްޓް ވެސް އަމަލުކުރާ އެއްޗެއް އަދާކުރުމުގެ ގޮތުން ތަފާސް ކަނޑައަޅާފައިވާ އެއްބަސްވުން ފަރާތަކުން އަދާކުރާނެ ފަރާތް ދިނުމަށް ކަމަށެވެ.

9.3.2 ~~މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ~~ އަޙްމަދު މުޙައްމަދު ގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ދައުލަތުގައި އަޙްމަދު މުޙައްމަދުގެ ފަރާތުން ދައްކަންޖެހޭ އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރުމަށްފަހު ގެއްލުންތަކުގެ ޙިސާބު ވެސް އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރުމުގެ ކަމަށެވެ. އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރުމުގައި އެއްބަސްވުމުގެ 31 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ކަމަށް މިފަދަ ދަށުން ކުރިއަށްދާނެ ފަރާތުން އެދިގެން އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރެވޭ ގޮތުގައި ދަޢުވާކުރެވިފައިވާ ބަލައި ދައްކަންޖެހޭ ޢަދަދު ބަލައިގަތުމުގެ ކަމަށެވެ. އެހެންނަމަވެސް، މިފަދަ ހާލަތުގައި އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރުމުގެ ކުރިން ދެން ފަރާތުން އަދާކުރާ ޖެހުނު އަދާކުރައްވާފައި ކަން އެނގޭނެ މިންވަރުގައި އެއްބަސްވުމުގެ 31 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ އަށް އަދާކުރުމުގެ ޖުމްލަ އަގުގެ އަދާކުރެވުނު ޖުމުލަ ޢަދަދު 27 ޕަސަންޓުގެ

ނަގައިދިނުމަކީ އަދާލަތުގެ ހަމަތަކާ ޚިލާފުވެގެންދާ ކަމެއްކަން ފާހަގަކޮށް ދަޢުވާގައި ބުނާ

ނަގައިދިފައިވާ ކަމަށް ފާހަގަކޮށްލަމެވެ.

9.4 ދަޢުވާގައި ބެލި ވިޔަފާރީގެ އަގު ކުރިމަތިން ސަރުކާރު އަދި ކޯޓުތަކުން ފާސްކުރެވިފައިވާ އެކަމުގެ

ތަފްޞީލުކޮށްފައިވާ ދިރާސާތަކާ ބެހޭ ބަޔާނުގެ އެއްވެސް ފުރަތަމަ ނޫޅެ މައްސަލައިގެ ދުވަހު

ކޮށްފައިވާ ބެން ހުށަހަޅާ ނުކުތާ؛

~~އަބްދުﷲ މުޙައްމަދުގެ~~ މުޙައްމަދު އިބްރާހީމް ~~~~ ފަރާތުން ބިނާކުރާ ތަރުޖަމާގައި ބުނެފައިވާ ދިވެހިސަރުކާރުގެ ރިޕޯޓް

އެ ހިސާބުންގެ ދުވަސްވަރު ވިޔަފާރީގެ އަގައިވެފައި އެއްވެސް ދަރަޖައެއް ދެކެފައިވާ ކަމުގައި ހުރި ކަސްޓަމަރު

ގެއްލުން ވަގުތު ދުވަސްވަރު ނޯޓިސް، ސަރުކާރު ބޭނުން ދިހަސްވަރުގެ އެއްވެސް ކުރަން ހުރިހާ ގޮތަކަށް

ހުރިހާ ބާވަތެއް ނުލައި ސަރުކާރު އަދާކުރުމަށް އެ ވިޔަފާރީން ފައިސާ އެ ކުރިމަތިން ފުރުސަތުދެވޭ

ކަށަވަރުވާ ބަދަލު އެއް ސަރަހައްދު އަދާކުރަން ޖުމުލަ ބޭނުންކޮށްގެން ހުށަހެޅި ތަރުޖަމާ

2013/HC-A/153 ގެ ނަންބަރުގައި ކަށަވަރުކޮށްފައިވާ އުސޫލު ބަލާފައި ކަމަށެވެ.

~~މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ~~ އަބްދުﷲ މުޙައްމަދު ގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ސަރުކާރު އަދާކުރުމަށް އަދާކުރަމުން ސ.ފުއައްދު

އަށް ބަދަލުކުރުމުގެ ކުރިން ރައްޔިތު ފުރުސަތު ކަމުގެ އަދާކުރުމަށް ބަދަލުކުރުމަށް އެދިވަޑައިގަތުމަށެވެ.

އަދި އަދާކުރުމަށް އެހެން ބަޔާންކުރެއްވި ދިރާސާގެ މަޢުލޫމާތު ވަނީ ބަދަލުގައިކަމަށް ސަރުކާރު

އަދާކުރުމުގެ އެއްވެސް ކަމެއް ފާހަގަކުރެވޭތީ އެކަން ބަޔާންކުރެއްވި އެހެން ބަޔާންކުރެއްވުމަށް

ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ އަދާލަތު ދިރާސާކުރެވުނު ކަމަށެވެ. ސަރުކާރު އަދި ކުރިމަތިން އަދާކުރުމަށް އެދުނު

ރިޢާޔަތް މުޙައްމަދު އަބްދުﷲގެ ފަރާތުން އެކަމަށް އިޢުތިރާފުވެވަޑައިގަތް ސަރުކާރުގެ ސާބިތުކަން

އެކަން ގެންނަވަށް ބަލައިގަތުމަށް އެދި އިޢުތިރާފުވެ ތަކުރާރު އެދުނު ނުވާ ކަމަށެވެ.

9.5 މައްސަލައިގެ އެއްވެސް ފިރުޤާއް ޙާޟިރުވާ ނުވަތަ އޭނާ ވިލާތަކާ ދިޔައީމު ކުރުމަކާ ނުވަތަ މައްސަލަ ނިންމާފައިވުން ކަމަށް ބެލެން ހުރުމަކީ ނުކުރެވޭނެއެވެ.

މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ

9.5.1 ~~އަޙްމަދު މުޙައްމަދުގެ~~ ރައުޔުން ފަނޑިޔާރުކަމުގައިވާ ދަރުބާރުގެ ޝަރީޢަތުން ހިމާޔަތުގެ ޖީ.އޭ.ޕީ އާއި އަދި ކުރުމުން އެއްވެސް އަޑުއަހުމަކަށް ހަމަހަމަކޮށް އަންގާފައި ނުވާކަމާއި، އެހެންނަމަވެސް އެތަކެތި އެކަށީގެ ދިރާސާ ހިމާޔަތުގެ ކުރުމުގެ މަސައްކަތް ބޭނުން ކުރުމަށާއި އަދި އެހެނިހެން ލިޔުންތައް އެފަދަގެ އަދާގައި ހުށަހެޅުން ޝަރީޢަތުން ބޭރުން ހުކުމް ހައިކޯޓުންނާއި ނުވަތަ ލިޔުންތައް ހުށަހަޅައިފައިވާ ކާރުގޭޓުގެ ކަމަކަށް ވާނުވާ ގޮތުން ސާބިތު އެޅުމަށް ކަމުދާނެއެވެ.

އަޙްމަދު ޝަރީފް ފަނޑިޔާރުކަމުގެ

9.5.2 ~~މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲގެ~~ ޚިޔާލުން ޝަރީޢަތުގެ ޚިޔާލުން ދަރިފުޅުން ބޭސް ބަލިވެރިވުމާއި ދަރުބާރު ބާރުންތަށް އެނގުން ވަގުތު ދަރުބާރުގެ ފުރިހަމަ ދިނުމަކީ ޚުލާސާ. މުޙައްމަދު އަބްދުﷲގެ ޚިޔާލުން ޖީ.ޕީ.އާރުން ނުވަތަ މިގޮތަށް އެއްވެސް ލިޔުންތަކުން ހުށަހެޅުމާއި ނުވާކަމަށް މި ބާރުތައް ބަދަލުވާނެ ފަނޑިޔާރުކަމުގެ ފިޔަވަޅެވެ.

9.6 ދަރިފުޅުގެ ޚަރަދު ދޭގޮތް އެއްބަސްވުމުގައި ބުނާ ލިޔުމާ ކުރުމުގެ މުއްދަތު މަޤްބޫލު ސަބަބަކާއި ހުރި ގިނަ ކަރުދާސް ދަރުބާރު ޚިޔާލުން ދަރުބާރު މަޝްވަރާގައި ބޭނުން ޝަރީޢަތުގެ އަމުރުތަކުގައި ޙިމާޔަތް ދޭގޮތްކަމުގައި، އެކަމަށް ދަރުބާރު ޚިޔާލުން ހުރިހާ ހަވާލުގެ ހަކަތަކުން ބަލައިގަނެވޭނެ، މިކަން އެއްވެސް ކަމަކަށް ރިޢާޔަތް ކުރުމަށްކަނޑައި މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބެލެން ހުރުމަކީ ނުކުރެވޭ!

9.6.1 ދަރިފުޅުގެ ޚަރަދު ދޭގޮތް އެއްބަސްވުމުގައި ބުނާ ލިޔުމާ ކުރުމުގެ މުއްދަތު މަޤްބޫލު ސަބަބަކާއި ހުރި ގިނަ ކަރުދާސް ހިމެނޭ ޝަރީޢަތުގެ ޚިޔާލުން މުޙައްމަދު ދަރުބާރު ހަމަ ޝަރީޢަތުގައި 19) ޑިސެމްބަރު 2016ގައި) ހިމަނައިގެން ދެވިފައިވާކަމާއި އަދި ދަރިފުޅުގެ ޚަރަދު ދޭގޮތް އެއްބަސްވުމުގައި ބުނާ ލިޔުމާ ކުރުމުގެ މުއްދަތު ދަރުބާރު ކަން ޚިޔާލުން ހިމެނި ކުރިކަން 2016 ސެޕްޓެމްބަރު 1 ވަނަ ދުވަހު ސިވިލް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުން ޙުކުމްކޮށްފައި

ހިތަދޫ ފެހިވިލާގެ، އަހުމަދު މުޙައްމަދު ދީދީ އާއި، ހުޅުމާލެ ފްލެޓް ނަންބަރު 95-2-02، އަމީން މުޙައްމަދު ބަންޑާރައިވާ ކަމާއި، އެފަރާތްތަކުގެ ބަދަލުވެސް މައްސަލަ ކުރިއަށްގެންދާކަމަށް މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ ފާހަގަކުރެއްވި.

9.6.2 ~~މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ~~ އަހުމަދު މުޙައްމަދުގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ އިސްތިއުނާފުގެ 37 ވަނަ ޕޮއިންޓުގައި އިސްތިއުނާފުގެ ދަޢުވާއިން އެއްވެސް މައްސަލައެއް ދިމާވާ އެކަމުގެ ބަދަލުގައިވާ ކުރިއަށްގެންދިޔަ ފަރާތުގެ ކުއްލިއަކަށް ހުށަހެޅި ފުރުޞަތު އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤުތަކާއި ދިފާޢުކުރުމުގެ ޙައްޤު ގެއްލިފައިވާކަމަށް ބަޔާންކުރަމުން ދާއިރު އެ މައްސަލައާ ގުޅޭ ފޮތުގެ އެއްވެސް ތަފްޞީލެއް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައި ނުވާކަމެވެ.

10. ~~އަހުމަދު މުޙައްމަދުގެ~~ މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1187/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމަކީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފު ޙުކުމަކަށްވާތީ ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމް ބާޠިލްކޮށް ކަނޑައަޅުއްވައި ދެއްވައި، (ސިވިލް ކޯޓުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ އެގްރީމަންޓު ނަންބަރު: (Cv-C/C-285/2012) އެގްރީމަންޓާއި އެއްގޮތަށް ގޮތުގެމަތިން ޢަމަލުކުރުމަށް ދެފަރާތަށް އަންގާ އަންގަވަން ޙުކުމްކުރައްވައިދެއްވުމަށެވެ.

11. ~~މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ~~ އަހުމަދު މުޙައްމަދު ގެ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1187/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމަކީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމެއްކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވައި ދެއްވައި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1187/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމް ދެމެހެއްޓެވުމަށެވެ.

12- ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ އުޞޫލުތަކާއި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އަދި ގަވާއިދު ހައިކޯޓުން ބަލައިގެން މައްސަލަ ނިންމުމުގެ ކުރިން އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ސިވިލް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމް ބާޠިލްކުރަން އަދި އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން އެދިފައިވާ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތް ކަމަށް

ސ.ފޭދޫއަށް ޔާރާ ގޯތިގައި އިސްތިޢުމާލުކުރަން މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ ހަވާލުކުރިކަމަށް އިޤުރާރު ނުވަތަ އިޢުތިރާފެއް

ބަޔާނެއް މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ ނުދޭ އަދި އެއްވެސް ފަރާތަކުން ކުއްޔަށް ނުދިނުމަށް އެއްބަސްވެފައިނުވާނެ

ގޯތި އެއްވެސް މުޢާމަލާތެއް ނުކުރާކަން އިސްތިޢުމާލު ކަރުދާހެއް ސ. ފޭދޫ، ~~މުޙައްމަދު ޢަބްދުލް~~ އަޙްމަދު މުޙައްމަދު އަންގައި،

ކަމާބެހޭ އެންމެހައި ޝާހިދުންގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު އަދިކަމަށް ސާބިތުވާތީ މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲގެ ފަރާތުން

އެދުމުން މިކޯޓުގެ ހުށަހެޅިފައިވާ ޤާސިމުއާގެ ދަށުން ހުކުމް ތަންފީޒުކުރުން ހުއްޓާލުމުގެ ގޮތުން

ނަންބަރު 95-B4/CHT/2017/111 (14 މާރިޗު 2017) "ހުކުމް ތަންފީޒު ކުރުން ހުއްޓާލުމުގެ އަމުރު"

ނެރެދިނުމަށެވެ.

13. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1187/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުން ގޮތުގެ ބަލާއިރު، އެޤަޟިއްޔާ

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ސިޓީ / ދިރާގުގެ، މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަކީ،

އެންމެފަހުގެ ގެދޮރު ފަރާތުން ދިފާޢުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޤާމުގައި ދައުލަތާއި

ވަކިކަމުގެ، ގޮތްތަކުގައި ދެފުށުން ދިފާޢުކުރާ ބަޔާނުން، މިދައްކަވައިގެ ހުކުމުގެ ގޮތް

ކަނޑައަޅާފައިވާ މަރުޙަލާގެ ސާބިތުކުރާ އަސާސީކުރާ ގޮތުން އަދާކުރި ދެކޮޅު ކުރި ތިރީގައި ވާގޮތަށްކަމުގައި

މިވަނީއެވެ.

13.1 ސުވާލުކުރެވިފައިވާ ހިސާބުން

13.1.1 ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގައި "މި އެއްބަސްވުމާއި

ގުޅޭ ދެފަރާތުގެ ޚިލާފެއް އުފެދިއްޖެނަމަ އެކަމެއް ހައްލުކުރެވޭނީ ދެފަރާތުން ވާހަކަ ދައްކައިގެންނެވެ"

ބަޔާންވެފައި އެގްރީމަންޓުގައި ޚިލާފު އުފެދިގެން އެކަމެއް ހައްލުކުރެވެން އޮތް ގޮތް މުޙައްމަދު އެއްވެސް

ހަމަހަމަކޮށް ހަރަކާތްތެރިވުމަށް ނުވުމުގެ އިޝާރާތް އެއްވެސް ވަސީލަތަކުން ސަރުކާރާ ވާހަކަ ދައްކާފައިވާކަން

އެގްރީމަންޓް ބޭނުންކުރުމުގެ މައްސަލަ ވަކިކުރުން ހަދާ ކޯޓުގެ މަރުޙަލާތަކުގައި އެންމެ

ފާހަގަކޮށްފައިވާކަން އެކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރެވިފައި ނުވާ މައްސަލައިގައި ޙުކުމްކޮށްފައިވާކަން

މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ

އިސްތިއުނާފުކުރާ ~~އަޙްމަދު މުޙައްމަދު~~ ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

·13.1.2 މިމައްސަލައާ ގުޅިގެން ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދަޢުވާ ފޯމާއި އަޙްމަދު މުޙައްމަދުގެ ވަކީލު ހުށަހެޅި 23 ޖުލައި 2011 ތާރީޚު ޖަހާފައިވާ ސިޓީގައި އަންނަނިވި ފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

> " 01 ޖޫން 2011 ވަނަދުވަހުގެ ދުވާލުގައި ފުލުހުން އޮފިސަރުންގެ [illegible] ސ. [illegible] [illegible]
> ބިން 700 އަކަފޫޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] 35 އަހަރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
> 07 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] 05 [illegible] [illegible]
> [illegible] 18 [illegible] [illegible] [illegible] 07 [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]
> [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
> [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]… [illegible] [illegible]
> [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 07 [illegible] [illegible] [illegible]
> [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
> [illegible] [illegible].

·13.1.3 މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ ގެ ވަކީލުން މައްސަލައިގެ ޖަވާބު ހުށަހަޅަމުން 10 ޖުލައި 2016 ގައި ހުށަހެޅި ބަޔާނުގައި [illegible] އިންކާރުކޮށްފައިނުވެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، މިމައްސަލައާ ގުޅިގެން [illegible] 07 އޮގަސްޓު 2016ގައި ހުށަހެޅި ބަޔާނުގައި ސީދާ ޤަބޫލުކޮށްފައިވާކަން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ

·13.1.4 ~~އަޙްމަދު މުޙައްމަދުގެ~~ ވަކީލުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވާކަން އެނގެއެވެ.

·13.1.5 މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ ގެ ވަކީލުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] ހުށަހެޅި ބަޔާނުގައި މިމައްސަލައިގައި [illegible] [illegible] [illegible] ކަމާ [illegible] [illegible] މައްސަލަ

[illegible] އެދިފައިވާކަން 02 ޖޫން 2016 ގައި އެފަރާތުން ސަޕްލަޔަރަށް [illegible] ބަޔާނުން
އެނގެން އޮތެވެ.

13.1.6. އެހެންކަމުން މިމައްސަލައިގައި ހިމެނޭ އެއްބަސްވުމުގެ 36 ވަނަ މާއްދާގައި "މިއެގްރީމަންޓްގެ ޝަރުތުތަކާއި ނުވަތަ އެގްރީމަންޓްގެ [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] ލިޔުމުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދެފަރާތުން [illegible] ސުލްހަވެރިގޮތުން ހައްލު ނުކުރެވިއްޖެނަމަ، އެގްރީމަންޓާއި އެއްގޮތަށް މައްސަލަ ނިންމައިދިނުމަށް އެދި، ސަރުކާރުގެ ކަމާ ބެހޭ ފަރާތްތަކަށް ހުށަހަޅާނީއެވެ" މިފަދައިން [illegible]، މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲގެ ބަޔާނާއި އެފަރާތުގެ ހެކިންގެ ބަޔާންތަކުން މިމައްސަލަ ހައްލުކުރުމަށް ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި މަޝްވަރާކުރެވިފައިވާކަން އެނގޭކަމާއި އަދި މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 36 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

13.2. އެއްބަސްވުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

13.2.1. މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމުގައި އެއްބަސްވުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

13.2.2. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

މިގޮތުން ރިޒޯޓުގެ ފާހަގަކުރެވުނު ދެވަނަ ނުކުތާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން 06 ޖޫން 2012 އިން ފެށިގެން 18 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި މުޙައްމަދު އަބްދުﷲ އަށް ޚިދުމަތުން ނިކުމެފައިވާކަން އެފަރާތުގެ ބަލުން އެނގެންއޮތުމާއި 30 މެއި 2016 އިގައި މިމައްސަލަ ޝަރީޢަތަށް ހުށަހެޅުމާ އެކު 19 ޑިސެންބަރު 2016ގެ ނިޔަލަށްވެސް [illegible] "ސަފާރީ އައިލެންޑްގެ ރިޒޯޓު" އިން [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު އަބްދުﷲގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

13.2.3. ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމަށް ބަލާއިރު، މިފަދައިން ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތަށް [illegible] ޚިދުމަތް ނުކުރެވިއްޖެނަމަ [illegible] އަމަލުކުރަންވީ ގޮތް އެއްބަސްވުމުގައި ކަނޑައެޅިފައިވެއެވެ. މިގޮތުން އެއްބަސްވުމުގެ 05 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ "އިސްވެދިޔަ މާއްދާ (04 ވަނަ މާއްދާ) ގެ ދަށުން [illegible] [illegible] [illegible] މުއްދަތު [illegible] ފަހު [illegible] ފެށިގެން [illegible] 18 މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި [illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތުގެ ބޭނުމެއްކަމެވެ. އަދި މި 18 މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމުގެ ކުރިން، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި މިގޮތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] -/5000ރ (ފަސްހާސް) ރުފިޔާ ދައްކަންވާނެއެވެ." މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

13.2.4. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުންތަކުގައި [illegible] [illegible] ވަގުތު އަދި އެފަދަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ބަރޯސާވާ ކަމެކެވެ. މިގޮތުން މިފަދަ އެއްބަސްވުމުގައި "ޓައިމް އިސް އޮފް އެސެންސް" ފަދަ މާއްދާތައް [illegible] ދެފަރާތަށް [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] މިމައްސަލައިގައި ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ފެނިފައިވާ އެއްބަސްވުމުގައި މިފަދަ މާއްދާއެއް [illegible]، އެއްބަސްވުމުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމުގައި މާއްދާއެއް [illegible]. އެގޮތުން އެއްބަސްވުމުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގައި ވަނީ [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲގެ ފަރާތުން -/5000ރ (ފަސްހާސް) ރުފިޔާ އިތުރަށް ދިނުމަށެވެ. އެހެންކަމުން، [illegible] ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތުން [illegible] އެއްބަސްވުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުން [illegible] ދެކެވެ. އެހެންކަމުން، އެއްބަސްވުމުގެ [illegible] [illegible]، އެއްބަސްވުމާ [illegible] [illegible] އިތުރަށް [illegible] ޖެހޭ [illegible] ފައިސާ ހޯދުމަށް [illegible] ކުރުމުގެ ފުރުސަތު [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] އަދި އެއްބަސްވުމާއި [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

14. މިމައްސަލައާ ގުޅިގެން މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲގެ ފަރާތުން އިތުރަށް ފާހަގަކޮށްފައިވާ [illegible] ނުކުތާތަކަކީ އެއްބަސްވުން [illegible] [illegible] [illegible] އިޖުރާއަތުތަކާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުން [illegible] އެއްބަސްވުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

15. އެހެންކަމުން މިމައްސަލައިގައި ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައިވާ އެއްބަސްވުން ބާޠިލުވެފައިވާކަމަށް ސިވިލް ކޯޓުގެ 1187/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރެވުނުކަމަށް އެއްބަސްވުން ހެއްދުނު ވަނީ ހަމަޖެހިފައިވާގޮތުގައި ނުފެންނާތީ ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ފުރިހަމައިވާ އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރުން މިމައްސަލައިގައި ދަޢުވާލިބޭ ކަނޑައެޅުއްވި ޙުކުމް ބާޠިލުކުރަންޖެހޭ ކަމުގައި މިމައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންނަށް އިއްތިފާޤުވެއެވެ.

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްތިއުނާފު ސަބަބުތަކަށް އެގޮތަށް ޙުކުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ 1187/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި އެކޯޓުން ކަނޑައެޅުއްވި ޙުކުމް ބާޠިލުކޮށް މިޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކުރެވުނެވެ.

މިޤަޟިއްޔާ ބެލި ޙުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު
ފަނޑިޔާރު ޢާއިޝަތު ޝުޖޫން
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު

(ރިޔާސަތު)

ނޯޓް: މިޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމުގެ އިސްލާހު ގެނެސްފައިވަނީ 23 މާރިޗު 2021 ވަނަ ހުކުމްކުރެއްވިއިރު، ލިޔުމުގެ ކުށުން އިސްލާހު ކުރެވިފައިވާ ކަންތައްތައް ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްލެވިފައިވެއެވެ.

- 5.1 ވަނަ ނަންބަރުގައި "އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ" މިފަދައިން ލިޔެވިފައިވަނީ ލިޔުމުގެ ކުށުން ރަނގަޅުގޮތަކީ "އަޙްމަދު މުޙައްމަދު"،
- 8.9 ވަނަ ނަންބަރުގައި "ސަޢީދާ" މިގޮތުން ދެ ފަހަރު ލިޔެވިފައިވާތީ އެބަސް ކަނޑާލެވުނެވެ،
- 9.1.2 ވަނަ ނަންބަރުގައި "މުޤައްރަރުގައި" މިބަސް އިތުރުކުރެވުނެވެ،
- 9.2.1 ވަނަ ނަންބަރުގައި "އަޙްމަދު މުޙައްމަދު" މިފަދައިން ލިޔެވިފައިވަނީ ލިޔުމުގެ ކުށުން ރަނގަޅުގޮތަކީ "މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ"،
- 9.2.2 ވަނަ ނަންބަރުގައި "މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ" މިފަދައިން ލިޔެވިފައިވަނީ ލިޔުމުގެ ކުށުން ރަނގަޅު ގޮތަކީ "އަޙްމަދު މުޙައްމަދު" އަދި އެނަންބަރުގައި ލިޔެވިފައިވާ "ރިޕޯޓުގެ" ރަނގަޅު ގޮތަކީ "ރިޕޯޓުން"، އަދި އެނަންބަރުގެ "އަޑު" މިފަދައިން ލިޔެވިފައިވާ ލިޔުމުގެ ކުށުން ރަނގަޅުގޮތަކީ "އަޑީ"،
- 9.3.1 ވަނަ ނަންބަރުގައި "އަޙްމަދު މުޙައްމަދު" މިފަދައިން ލިޔެވިފައިވަނީ ލިޔުމުގެ ކުށުން ރަނގަޅުގޮތަކީ "މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ"،
- 9.3.2 ވަނަ ނަންބަރުގައި "މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ" މިފަދައިން ލިޔެވިފައިވަނީ ލިޔުމުގެ ކުށުން ރަނގަޅުގޮތަކީ "އަޙްމަދު މުޙައްމަދު"،
- 9.4.1 ވަނަ ނަންބަރުގައި "އަޙްމަދު މުޙައްމަދު" މިފަދައިން ލިޔެވިފައިވަނީ ލިޔުމުގެ ކުށުން ރަނގަޅުގޮތަކީ "މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ"،
- 9.4.2 ވަނަ ނަންބަރުގައި "މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ" މިފަދައިން ލިޔެވިފައިވަނީ ލިޔުމުގެ ކުށުން ރަނގަޅުގޮތަކީ "އަޙްމަދު މުޙައްމަދު"،
- 9.5.1 ވަނަ ނަންބަރުގައި " އަޙްމަދު މުޙައްމަދު" މިފަދައިން ލިޔެވިފައިވަނީ ލިޔުމުގެ ކުށުން ރަނގަޅުގޮތަކީ "މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ"،
- 9.5.2 ވަނަ ނަންބަރުގައި "މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ" މިފަދައިން ލިޔެވިފައިވަނީ ލިޔުމުގެ ކުށުން ރަނގަޅުގޮތަކީ "އަޙްމަދު މުޙައްމަދު"، އަދި އެނަންބަރުގައި "ފަރާތްތަކުގައިވެސް" މިބަސް އިތުރުކުރެވުނެވެ،
- 9.6.1 ވަނަ ނަންބަރުގައި "މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ" ގެ ނަން އިތުރުކުރެވިފައި،
- 9.6.2 ވަނަ ނަންބަރުގައި "މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ" މިފަދައިން ލިޔެވިފައިވަނީ ލިޔުމުގެ ކުށުން ރަނގަޅުގޮތަކީ "އަޙްމަދު މުޙައްމަދު"، އަދި އެނަންބަރުގެ "މި" މިބަސް ކަނޑާލެވުނެވެ،
- 10 ވަނަ ނަންބަރުގައި "އަޙްމަދު މުޙައްމަދު" މިފަދައިން ލިޔެވިފައިވަނީ ލިޔުމުގެ ކުށުން ރަނގަޅުގޮތަކީ "މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ"،
- 11 ވަނަ ނަންބަރުގައި "މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ" މިފަދައިން ލިޔެވިފައިވަނީ ލިޔުމުގެ ކުށުން ރަނގަޅުގޮތަކީ "އަޙްމަދު މުޙައްމަދު"،
- 12 ވަނަ ނަންބަރުގައި "މުޙައްމަދު އަޙްމަދު" މިފަދައިން ލިޔެވިފައިވަނީ ލިޔުމުގެ ކުށުން ރަނގަޅުގޮތަކީ " އަޙްމަދު މުޙައްމަދު"، އަދި އެނަންބަރުގެ "ފަރުދާ" މިބަސް ކަނޑާލެވުނެވެ،
- 13.1.1 ވަނަ ނަންބަރުގައި "އަޙްމަދު މުޙައްމަދު" މިފަދައިން ލިޔެވިފައިވަނީ ލިޔުމުގެ ކުށުން ރަނގަޅުގޮތަކީ "މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ"،
- 13.1.4 ވަނަ ނަންބަރުގައި "އަޙްމަދު މުޙައްމަދު" މިފަދައިން ލިޔެވިފައިވަނީ ލިޔުމުގެ ކުށުން ރަނގަޅުގޮތަކީ "މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ" އެވެ.

28 މާރިޗު 2021